

Izbaža vsak dan jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1²—, lanskoletne 2²—; me-
sečna naročnina Din 20²—, za tu-
jino 30²—, Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 142

Ljubljana, sreda, dne 24. junija 1931

Leto II.

Bančni ravnatelj Weigelt

Bančni ravnatelj Weigelt iz Berlina postane
baje ravnatelj prenovljenega »Kredit-anstalt«
na Dunaju.

Romunski kralj v Aradu

Bukarešta, 23. junija. n. Kralj Karel je do-
spel danes dopoldne v Arad, kjer je bil slo-
vesno in navdušeno sprejet. Kralj je prišel v
spremljavo svojega sina, vojvode Mihaela. Vse
mesto je bilo okrašeno z zastavami. V kralje-
vem spremstvu je tudi predsednik vlade Jor-
ga in pa maršal Avarescu. S postaje je kralj
s spremstvom vred odšel v cerkev, kjer je bil
odslužen Tedeum. Kralj ostane danes v Aradu,
kjer se vrše velike svečanosti.

Volilna zmaga laburistov

London, 23. junija. AA. V volilnem okraju
Ardwick (Manchester) je bil izvoljen pri na-
domestnih volitvah v spodnjo zbornico s 15.294
glasovi kandidat delavske stranke J. Henderson.
Konzervativci so dobili 14.980 glasov.

Vojna med Bolivijo in Paragvajem

Newyork, 23. junija. AA. Po vesteh iz Boli-
vije so se začeli boji med bolivijanskimi in
paragvajskimi četami za posest Chapa. Para-
gvajska vlada je odposlala na novo številne
čete in ladje pred pristanišče Casado.

Nov odpadnik od sovjetov

Pariz, 23. junija. n. Načelnik sovjetske trgo-
vinske misije Dvoglevski, ki je nekač sovjet-
skega poslanika v Parizu, je padel v nemilost
in je bil poklican v Moskvo, da se opraviči,
ker je v Hamburgu in v Berlinu neugodno
kritiziral sovjetsko trgovinsko politiko. Dvoglevski
pa se temu pozivu ni odzval, temveč
se je priključil skupini Besedovskega.

Beograjski nuncij v Rimu

Pariz, 23. junija. AA. Havas poroča iz Vati-
kana, da je papeški nuncij v Beogradu msgr.
Pelegrinetti prispel v Rim, kjer ostane nekaj
dni.

Odmevi bolgarskih volitev na Grškem

Atene, 23. junija. AA. Grški listi brez raz-
like stranke zelo živo komentirajo rezultat vo-
litev na Bolgarskem, s katerim so jako zado-
voljni. Nekateri listi naglašajo, da se morajo
vsi tisti, ki si žele miru, veseliti izida teh vo-
litev. Izvoljena je večina tistih, ki hočejo mir
na temelju sporazuma s sosedi. Če koalicija
Malinova likvidira komitsko vprašanje, bo s
tem storila najdragocenejšo uslugo tudi svoji
lastni državi in sosedom. Grčija zato pozdrav-
lja izpremembo vlade, ker vidi v njej začetek
mirnega sodelovanja Bolgarije z ostalimi na-
rodi.

Današnji »Elefteron Vima« prinaša dolg čla-
nek, v katerem slika notranjo in zunanjo situ-
acijo Bolgarije v luči Malinovljeve zmag, češ
da bo ta vlada zagotovila Bolgariji tisti no-
tranji in zunanji položaj, ki ga ji ne bi mogla
zagotoviti nobena druga vlada.

Med Kitajsko in Rusijo

Peking, 23. junija. AA. V okolico Pekinga je
prispelo nad 100.000 mandžurskih čet. Uradno
poročajo, da gre v tem primeru le za premika-
nje čet, vendar menijo, da ima zadeva tudi po-
litično ozadje. Inozemski trgovski krogi so zelo
vzburjeni zaradi ruskokitajskih pogajanj o
vzhodnokitajski železnici. To železniško progo
sta upravljali skupna Kitajska in Rusija. Kitaj-
ski politični krogi se boje, da bo sovjetski vpliv
v severni Kitajski preveč narasel.

Težkoče z izvozom žita na Madjarskem

Budimpešta, 23. junija. n. Madjarski vladi
prizadeva mnogo skrbi organizacija izvoza žita.
O tej stvari je imela vlada več sej. Razpravlja-
lo pa se je o tem tudi na sejah gospodarskih
društev. Zveza izvoznikov in zveza borz sta
predložili vladi skupen predlog o ustanovitvi
sindikata za izvoz žita.

Predlog Zedinjenih držav in Francija

Francija ne more pristati na moratorij za vse reparacije brez razlike - Nervoznost v političnih krogih - Napovedujejo se številne interpelacije v parlamentu - Nova gonja proti Briandu

Pariz, 23. junija. AA. Listi nadaljujejo polemiko o ameriškem predlogu za odgo-
ditev reparacijskih plačil. Mnogoštevilne
konference med ameriškim poslanikom Ed-
geom in funkcionarji ministrstva za zuna-
nje zadeve dokazujejo živahno izmenjavo
misli v tej zadevi. Finančni minister Flan-
din je posetil Elizej, kjer je obvestil pred-
sednika republike o vprašanju moratori-
ja v zvezi z ameriškim predlogom. Franco-
ska odločitev še ni padla.

Pariz, 23. junija. AA. Visoka osebnost francoske vlade je dopisniku »Daily Mail« izjavila, da francoska vlada ne more pristati na Hooverjev predlog, naj se odgo-
de vsa plačila za eno leto. Francoska vla-
da je prej ko slej mnenja, da mora Fran-
cija dobiti reparacije, ki so ji priznane po
Youngovem načrtu. Morda se bo komu zde-
lo, da francoski odgovor ni primeren na
Hooverovo velikodušno ponudbo. Vendar
francoska vlada zahteva, da se določbe
Youngovega načrta glede brezpopojnih
anuitet izvedejo po erki in po duhu.

Pariz, 23. junija. AA. Konferenca pred-
sednika vlade Lavalja s finančnim mini-
strom Flandinom je trajala snoči celo uro.
Radikalni poslanec Dubois je prijavil in-
terpelacijo o Hooverovi inicijativi.

Pariz, 23. junija. AA. Diplomatski so-
trodnik Havasa izve, da je francoski po-
slanik v Washingtonu sporočil ministru
za zunanje zadeve Stimsonu, da francoska
vlada visoko ceni plemenite občutke, ki so
dovedle do Hooverove inicijative, in da je
pripravljena se pridružiti tej inicijativi,
vendar želi, da se to vprašanje prouči po-
drobno, prej kakor bo dan definitivni od-
govor.

Pariz, 23. junija. AA. Osebnosti, ki se
spoznajo v mednarodnih finančnih zade-
vah, odločno trdijo, da bo dala Francija
svoj pristanek na Hooverov predlog samo
tedaj, če se ji daje potrebne garancije, da
Hooverov načrt ne bo za Francijo slabši od
Youngovega načrta. Predvsem se mora
spoštovati sakrosančnost nepogojnih anui-
tet. V zvezi s tem mislijo nekateri, da
mora Nemčija v vsakem primeru plačati
506 milijonov zlatih mark kot brezpopojni
del anuitet. To vsoto bo Francija izročila
mednarodni banki za reparacije v Baslu,
da bo služila za mednarodne kredite. De-
ficit, ki bi na ta način nastal v francoskem
proračunu, bi se pokrnil z emisijo kratko-
ročnih bonov. V nobenem primeru se ne
sme naložiti Franciji novih davkov. Vse-
kakor so sklepi v vprašanju Youngovega
načrta težji za Francijo kakor za Anglijo
in Italijo in to ne samo finančno, temveč
tudi politično in socialno, ker je Francija
v veliko večji meri zainteresirana na pro-
speriteti Evrope. Zato more Francija pri-
stati na Hooverov načrt samo tedaj, če se
nemški državniki pokažejo dostojni evrop-
ske solidarnosti.

London, 23. junija. AA. Angleški listi
toplo pozdravljajo dejstvo, da je Anglija
takoj sprejela Hooverovo ponudbo.

»Times« pravi, da bi Evropa, če bi mo-
gla, prav gotovo soglasno odobrila Hooverov
predlog, kakor so to storile vse angleške
stranke. Če se to ne bo zgodilo, je treba
pomisliti, da je evropsko življenje zelo
različno in komplicirano in da se soglas-
nost v odgovoru ne more doseči preko
noči. Hooverja želja po čim naglejšem od-
govoru je razumljiva in opravičljiva, ker
bi odlašanje nevarno škodilo njegovemu
predlogu.

Prav tako je razumljivo stališče ameri-
škega državnega tajnika Stimsona, da mo-
rajo sprejeti ameriške ponudbo vse priza-
dete države.

Potreba in prilika zahtevata od Evrope,
da čimprej sledi smernicam, ki so jih dale
Združene države. Politični krogi priznava-
jo, da se bo Francija dala zelo težko pre-
pričati.

»Manchester Guardian« se boji, da bo
postala Hooverova ponudba brez vrednosti,
ako bo Francija odklonila odgoditev brez-
popojnih reparacijskih plačil in zahtevala,
naj se Youngov načrt ne izpremeni.

Hooverov predlog ima to eventualno
vrednost, da bo povzročil po možnosti po-

polno revizijo vprašanja dolgov in repara-
cij.

Nujna posledica teh predlogov je svetov-
na konferenca, ki naj bi razpravljala o tej
zadevi.

List končuje, da bi bil sprejem Hoover-
vega predloga s strani vseh drugih držav
brezpomemben, ako bi se dovolilo Franciji,
da stavi pogoje, ki bi zaprečili v prihod-
njem letu vsako nadaljnjo akcijo.

Rim, 23. junija. AA. Po dobljenih obve-
stilih prispe ameriški minister Stimson 5.
julija v Napulj. Od tu bo takoj odpotoval
v Rim, kjer se sestane s predsednikom
vlade Mussolinijem in ministrom za zuna-
nje zadeve Grandijem. Verjetno je, da bo
do ob tej priliki razpravljali o ameriškem

predlogu glede odloga plačil medzavezni-
ških dolgov in reparacijskih plačil.

Pariz, 23. junija. AA. Vedno bolj jasno
postaja, da bo imel Hooverov predlog v no-
tranjepolitičnem položaju Francije velike
posledice. Briandov položaj se je precej
poslabšal, ker mu politiki očitajo, da je
bila vlada po zadnjih dogodkih preseneče-
na in da ni ničesar vedela, kaj Hoover pri-
pravlja. V zbornici je bilo vloženih o tej
zadevi mnogo interpelacij. Debata o Ho-
overovem predlogu bo najbrže zelo burna.
Danes je razpravljal o Hooverovem pred-
logu ministrski svet. Francosko časopisje
poudarja, da bi Francija finančno zelo tr-
pela, če bi predlagani moratorij neizpre-
menjen stopil v veljavo.

Nova avstrijska vlada pred parlamentom

Programatična izjava dr. Burescha — Kočljivo vprašanje trgovin-
skih odnošajev z Jugoslavijo

Dunaj, 23. junija. d. V avstrijskem na-
rodnem svetu je govoril danes zvezni kan-
celar dr. Buresch o programu nove vlade.
Glede Kreditnega zavoda je dejal, da bodo
tisti, ki so zakrivali težave te banke, po-
klicani na odgovornost. Visoke plače in
pokojnine se bodo revidirale in skrčile.

Glede varčevalnega programa je zvezni
kancelar napovedal nove zakonske predlo-
ge. Najprej pa hoče vlada rešiti namera-
vana carinska vprašanja. Zvezni kancelar
je nato govoril o zunanjepolitičnih odnošaj-
ih Avstrije in naglasil, da bo nova vlada
nadaljevala prijateljske odnose do vseh
sosednjih držav. Naglašal je posebno brat-
sko razmerje Avstrije do Nemčije. Vpraša-
nja carinske zveze se je dotaknil samo to-
liko, da je omenil, da je vsa stvar predlo-
žena Haaškemu razsodišču.

O trgovinsko-političnih pogajanjih je de-

jal kancelar, da so z Madjarsko že konča-
na, z Italijo pa se bodo v najkrajšem času
končala. Glede pogajanj za trgovinsko po-
godbo s Češkoslovaško vztraja Avstrija pri
svojih zahtevah. Na koncu je zvezni kan-
celar dr. Buresch izrazil posebno zahvalo
ameriški predsedniku Hooverju za nje-
govo akcijo.

V razpravi o vladni izjavi je poslanec
dr. Danneberg opozoril na to, da trgovin-
ska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo
do 1. julija najbrže še ne bodo končala.
Zato je nevarnost, da bodo avstrijski
agrarci vse storili, da bi vlada na podlagi
svojih pooblastil, ko nastopi brezpopojno
stanje, prepovedala uvoz iz Jugoslavije.
Dr. Danneberg svari vlado pred takimi
ukrepi, ki bi bili enaki carinski vojni z
Jugoslavijo in ki bi lahko dovedli do ne-
prijetnih zapletljajev.

Razvoj političnih prilik na Romunskem

Narodna kmetska stranka napoveduje ostro opozicijo — Dr. Ma-
niu izstopil iz stranke in odložil poslanski mandat

Bukarešta, 23. junija. n. Na včerajšnji se-
ji zbornice je v imenu narodne kmečke
stranke prečital bivši državni tajnik Ilea
izjavo stranke, v kateri pravi, da stranka
zaradi volilnega nasilja in zaradi nepravil-
nosti pri volitvah ne priznava zakonitosti
parlamenta in tudi ne zakonitosti sedanje
vlade. Stranka bo samo iz čuta dolžnosti
do naroda sodelovala v delu parlamenta.
Za predsednika zbornice je bil izvoljen s
151 glasovi profesor Pompei, medtem ko
je dobil profesor Cusa samo 38 glasov. Fi-
nančni minister Argetoianu je danes pred-
ložil zbornici zakonski predlog o uravno-
vešenju proračuna. S tem zakonom se prora-
čun zmanjša za 3 milijarde lejev.

Bukarešta, 23. junija. n. Največjo senza-

cijo je vzbudilo v političnem svetu pismo
šefa narodne kmečke stranke Dr. Maniua,
ki ga je poslal predsedniku stranke, bivšo-
mu notranjemu ministru Mihalakeu. V tem
pismu izjavlja, da se umika iz političnega
življenja in da ne namerava več sodelovati
v aktivni politiki v Romuniji. V drugem
pismu, ki ga je Maniu poslal predsedniku
parlamenta, profesorju Pompeiu, podaja
ostavko na svoj poslanski mandat. Kakor se
doznava, namerava dr. Maniu odpotovati
v inozemstvo, ker se nikakor ne strinja s
sistemom dela sedanje vlade. Kakor smo
dalje zvedeli, je dr. Maniu tudi izstopil iz
narodne kmečke stranke, v kateri je bil
potem za začasnega voditelja izvoljen Mi-
halake.

Nj. Vel. kralj med narodom v Liki

Sprejem Nj. Vel. kralja v Udbini; za kraljem je predsednik vlade gen. Živković

Sport

Rekordersko damsko prvenstvo Zagreba

V soboto in nedeljo se je vršilo na igrišču Haška damsko lahkoatletsko prvenstvo Zagreba. Zanimanje publike je bilo minimalno, kar pa ni vplivalo na atletinje, ki so postavile celo vrsto novih jugoslovanskih rekordov. Vse rekorderke so članice Haška.

60 m: M. Petričić 8 sek. (jugoslovanski rekord), 2. Batelkova 8'2.

100 m: M. Petričić 12'9 (jugoslovanski rekord), 2. Batelkova 13 (tudi boljša od rekorda).

200 m: Batelkova 28'2.

800 m: Ela Kovač 2'48'8 (jugoslovanski rekord).

80 m zapreke: Stefanini 13'6 (jugoslovanski rekord).

Skok v višino: Stefanini 140 cm.

Skok v daljino: Stefanini 485 cm.

Krogla: Neferović 10'80 m (jugoslovanski rekord).

Kopje: Stefanini 28'89 m.

Disk: Neferović 35'32 m (jugoslovanski rekord).

4 krat 100 m: Hašk 56'4 diskvalificiran.

SK Grafika Ljubljana : SK Sokol Škofja Loka 4:4.

Za nedeljsko tekmo domačinov proti prvorazrednemu moštvu Grafike iz Ljubljane je bilo med Ločani mnogo zanimanja. Neodločen rezultat je presenetil posebno zato, ker so igrali v enajstori SK Sokol 4 člani rezerve in se je splošno pričakovalo da Škofja Loka podleže. Igra je bila napeta, mestoma ostra. V prvem polčasu so bili gostje vp remoci, v drugem so Ločani poprijeli in so zabili Grafiki 4 gole. Obramba gostov je bila izvrstna. Pri Sokolu sta briljirala Primožič in Skubelj. Sodnik je zadovoljeval. Tekmi je prisostvovalo več sto meščanov in rekruti škofojloške garnizije. V nedeljo igra SK Sokol na Jesenicah proti nevarnemu tekmeu SK Bratstvo.

Otroška olimpijada v Mariboru

V mestnem parku je priredil ISSK Maribor otroško olimpijado, ki je v vsakem oziru prav dobro uspela. Nad 50 malčkov od 3 do 12 let je tekmovalo v različnih disciplinah in je prireditel nudila obilo nepriljene in vedre zabave. Občinstva je bilo ogromno. Hvalevredna je iniciativa ISSK Maribora, da poveča smisel

za sport pri mladini. V naslednjem rezultati: v teku na 50 m so bili prvi v posameznih skupinah: Zdravko Zivec, Ferdo Kuhar, Zvonko Hlebiš in Mirko Verdnik. Na skirojih: Miran Ogrizek, Slavoj Ogrizek, Verica Mariničeva, Rudolf Fischbach in Starika Černičeva. Avto: Rudi Skušek. Na trocikli je zmagal Dušan Samsa. Pri tekma z otroški vozički je prišla prva na cilj Majda Šesova, druga Verica Merstalo. Pri skoku v vrečah se je prvi plasiral Zdravko Zivic. Najboljši tekač je bil Nande Mevlja. Pri kolesarski dirki je bil zmagovalac Valter Paj. Po končanem tekmoivanju je bila razdelitev nagrad in so prejeli vsi prvoplasirani lične diplome.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija): Drevi ob 20. uri se bo vršil na verandi kavarne »Evropa« važen sestanek vsega članstva, obvezen za sledeče: Agrež, Banko, Boštjančič, Dobovšek, Finec, Fogel, Gregorka, Habič, Hronek, Ilvar, Javornik I. in II. Jeglič, Jerančič, Kumer, Majhenič, Marchiotti, Natlačen, Omerza, Orel, Oroszy, Osvald, Outrata, Pavlin, Povoden, Pregelj, Režek, Rupnik, Senčar, Schifferer, Stegu, Stepišnik I. in II., Stare Soukal, Šporn, Tinta, Vrečko, Wildmann, Grünfeld, Bole, Banovec, Zupan, Megušar, Rihar, Grintal, Glavnik I. in II., Vesenjaj, Pristave, Kranjc, Gogala I. in II. Kveder. Pridite točno! Tajnik.

Plavalne tekme za prvenstvo srednjih šol v Mariboru
Maribor, 21. junija.

ISSK Maribor je danes popoldne priredil na Mariborskem otoku plavalne tekme za prvenstvo srednjih šol v Mariboru. Doseženi so bili sledeči rezultati:

200 m prosto: 1. Košak (gimnazija) 3:16'4, 2. Pahor (realka) 3:45'3.

100 m hrbtno: 1. Kožuh (trgovska akademija) 1:42'5, 2. Založnik (realka) 1:57'8.

50 m prosto: 1. Jandl (učiteljske) 32:1, 2. Poljanec (realka) 36, 3. Kunc (realka) 38'4.

200 m prsno: 1. Kožuh (trgov. akademija) 3:46'9, 2. Poljanec (realka) 3:50, 3. Štorh (realka), 4. Čerič (realka) 4:15.

50 m hrbtno: 1. Kožuh (trgovska akademija) 47, 2. Jandl (uč.) 51:8, 3. Skapin (realka) 53:6.

100 m prosto: 1. Jandl (uč.) 1:24'9, 2. Kunc (real.) 1:28:2, 3. Pahor (real.) 1:32'5, 4. Poljanec (realka) 1:33'2.

100 m prsno: 1. Kožuh (trg. akademija) 1:42, 2. Skapin (real.) 1:43'8, 3. Poljanec (realka) 1:46:1, 4. Štorh (realka) 1:49:6.

Štafeta 4 krat 50 m: 1. realka (Kunc, Pahor, Poljanec, Skapin) 2:28:6. Izven konkurence je plavala štafeta kombinirano iz vseh tukajšnjih srednjih šol v času 2:20:4.

Končni placement je sledeči: 1. realka 28 točk, 2. trgovska akademija 32, 3. učiteljske 23 in 4. gimnazija 8 točk.

Po zaključenih tekmah je izročil prof. Sevnik zmagovalnim plavcem realke krasen kip, dar ugledne tvrdke Pinter in Lenard.

Razširjajte Jugoslovana!

Čas vkuhanja se je pričel!

Dobra gospodinja uporablja najpopolnejše WECKove priprave za vkuhanje. Pri nakupu pazite na znamko. Tovarniška zaloga za Jugoslavijo:

FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10

Krajevni prodajalci: Celje: I. Jagodič, Maribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard, Ptuj: E. Vogel, Brežice: V. Petan, Kranj: „Merkur“, Kočevje: F. Huber, Sevnica: A. Kastelic in P. Šetina, Slovenjgradec: I. Rojnik in K. Rojnik.

Slager???

1051 a

Vegova ulica 2

Makulturni papir

se poceni prodaja

Na razpolago večja količina

Naslov pove uprava Jugoslovana

Kneginja Zurova

prekrasni ljubavni roman. Cena Din 30'—, v platnu vezan 35'—. Naroča se pri upravi „Jugoslovana“, Ljubljana, Gradišče štev. 4

Veliko podjetje

išče v centru Ljubljane lokal z 2 ali 3 sobami. Ponudbe prosimo na upravo „Jugoslovana“ pod „Veliko podjetje“.

Priporoča se naravni domači

malinovec
tvrde „Malina“
d. z. o. z.

Ljubljana VII
Medvedova ulica 4

Trgovca

Anton Vahčić
Leskovec pri Krškem, išče marljivega učenca iz boljše hiše. 1497

Logavice, roka-
vica, volna in
bombaž 468

najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Oglejte si

RAZSTAVO

IZDELKOV GRAFIČNIH VAJENCEV
DRAVSKE BANOVINE

v poslopju Tehniške srednje šole (pritličje)
v Ljubljani

v dnevi od 24. do 30. junija

Odpri od 9. do 12. in od 15. do 19. ure

Vstop prost

Polni tuge v neizmerni žalosti javljamo pretresljivo vest, da so nam mrzli valovi Save v Zagrebu dne 20. junija ob 17. uri ugrabili v najlepši mladeniški dobi 25 let našega nad vse ljubljene sina, brata, svaka, strica, gospoda

Vladimira Škrbca

trgovca na Vrhniki

Ker se zemski ostanki pokojnika še niso našli, se bo pogreb objavil naknadno.

Lož-Vrhnika, dne 23. junija 1931.

Globoko žalujoči starši, brat, sestre
in vse ostalo sorodstvo

Ravnateljstvo in uradništvo TRBOVELJSKE
PREMOGOKOPNE DRUŽBE naznanja, da je
gospod

Božidar Rován

šef fakturnega oddelka Trboveljske premogokopne družbe

danes po dolgem in mukopolnem trpljenju preminul.

Pogreb blagopokojnega se vrši v četrtek dne 25. junija ob 5-30 popoldne iz mrtvaške veže Drž. bolnice na pokopališče k sv. Križu.

Nadvse zaslužnega uradnika in dragega, dobrega tovariša ohranimo v trajnem in najlepšem spominu.

V Ljubljani, dne 23. junija 1931.

Občina Ljubljanska. — Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Ponoven nrušč. Willy se je spustil zopet v boj. »Podivjanost? Radi česa? Radi vas! Vsi spadate pred naše sodišče! To ste vi z vašo vojno napravili iz nas! Pozaprite nas kar s tem tu, to bo najbolje! Kaj pa ste storili za nas, ko smo se vrnili? Nič! Radi zmag ste se prepirali, vojne spomenike ste postavljali in odkrivali, o junaštvu ste govorili in se branili odgovornosti! Pomagati bi nam morali! Todaj kaj ste storili? Velikodušno ste nam naklonili nekaj opojnih to-le priznaje: »Strašno smo se vsi motili! Skupaj si bomo zdaj ustvarili bodočnost! Imejte pogum! Za vas je to najtežje, ker niste ničesar zapustili, kar bi vas zdaj zopet sprejelo! Potrpite!« Življenje bi nam morali zopet pokazati! Živeti bi nas morali učiti! Toda pustili ste nas na cedilu! Učiti bi nas morali vere v dobroto, red, prenovljenje in ljubezen! Namesto tega ste pa začeli zopet potvarjati, ščuvati in spuščati

122

proti nam svoje paragafe. Eden izmed nas se je nad vsem tem že razbil! Tu je zdaj drugi!«

Vsi iz sebe smo bili. Takega še nisem nikdar videl Willyja. Vsa jeza, vsa grenkoba, vse razočaranje je kipelo iz njega. V dvorani je vladal silen hrušč. Precej časa je trajalo, da je postalo zopet nekoliko mirnejše. Vsi smo bili obsojeni radi nedostojnega zadržanja na en dan zapora in smo morali dvorano takoj zapustiti. Z lahkoto bi se še sedaj ubranili stražnika, toda nismo hoteli. Z Albertom smo hoteli v ječo. Tesno mimo njega smo šli ven, da smo mu pokazali, da gremo vsi z njim. —

Pozneje smo slišali, da je bil obsojen na tri leta ječe in da je sprejel kazen brez ugovora.

Te pomladne tedne presedeva Albert večer za večerom sam med golimi stenami svoje celice. Večerna zarja postaja vedno bolj svetla, čimdalje bolj pozno prihaja in riše četverokot majhnega okna na nasprotno steno, — rdeč četverokot s sencami omrežja — in vedno glasneje postaja vreščano vpitje lastavic tam zunaj.

Albert sedi, vstane in hodi okoli. Včasih se zlekne in poizkuša položiti roke v četverokot večerne zarje na steni. Rad bi našel mesto, v katerem bi kipela samo rdečina čez njegove roke, ne pa sence omrežja. Ne posreči se mu, ploskve med omrežjem so premajhne, vedno pade črn križ na roke.

Zrak je mehak. Kaznjenci se sprehajajo drug za drugim po dvorišču, blede, upadlo kožo njih obrazov obliva zona pod gorkim solncem. V nekem kotu dvo-

rišča se nahaja majhna, zelena trata. Enkrat je ležala na nji pisana, otročja žoga. Gotovo je last nadzornikove hčerke. Albert je vzel spomin na to sliko seboj v celico.

Rekli so mu, da bo prišel lahko, če se bo dobro obnašal, v skupno dvorano. Še poslušal jih ni. Kaj pa naj počne tam —. Tih sedi v kotu na svoji postelji in strmi na rdečo liso na steni, dokler tista ne ugasne. Ko se začne plaziti v celico dušec mrak, hoče Albert ubežati; na posteljo stopi, ker je tam pod stropom še nekoliko svetlobe. Toda mrak ga zajame in vdati se mu mora; spomini ga razjedajo, če se kje v jetnišnici zapro vrata, se že zdrzne, ko da čuje zamolklo bobnenje topov. Ničesar ne ve početi s seboj. Včasih se mu zdi, da je podoben otroku, ki je zašel. Takrat joka.

Okno je njegova tolažba in obup. Večkrat ne more niti pogledati tja, oči zapre, ko vstaja večerna zarja. Vedno bolj top postaja. Pač se včasih zdrzne in začne šteti dneve; — toda kmalu opusti tudi to brezupno. Na to misli, da si bodo vedno sledili poletje, zima, pomlad. Groza ga je pred praznoto, pred dnevi in pred nočmi. Čimdalje bolj se ga polasča siv obup; v tistih tesno odmerjenih minutah, ko ga morem videti, se mi zdi vedno bolj brezčustven. Vedno strašneje se me polasča strah, da bo prišel dan, ko bo naenkrat zbral vse sile, raztrgal rjuho ali odejo in pletel trak za trakom v vrh. Splezal bo do omrežja na oknu, ki bo trdno in zanesljivo dovolj, da bo držalo telo, ki tehta komaj sto funtov. —

Novo »vseučiliško mesto«

Vseučilišče v Concepcionu (Čile) je zelo bogato, ker so razni bogataši zapustili za vseučilišče velike ustanove, poleg tega pa uživa vseučilišče tudi vsako leto vse dohodke edine loterije v državi. Uprava tega vseučilišča je pa nedavno sklenila nakupiti v južnem delu mesta 60 hektarjev zemljišča, da sežida tam moderno »vseučiliško mesto«, prvo te vrste v južni Ameriki. To mesto bo obsegalo centralne zgradbe kakor upravno poslopje in knjižnico, potem ločena poslopja za vse fakultete z vsemi laboratoriji in pritliklinami vred, stanovanjske hiše za dijake, društveni dom za profesorje, športni dom za dijake in obsežne vrtove in parke. Vseučiliški senat je poveril izdelavo načrtov dunajskemu arhitektu profesorju Brunnerju, ki biva že dalje časa v deželi, kamor ga je bila pozvala čilenska vlada. Vsi stroški za zgradbo tega modernega »vseučiliškega mesta« so preračunani na 6 milijonov dolarjev.

Praznoverja ne bo konec

Na Pomeranskem (v Prusiji) sta prišli te dni k nekemu ovčarju dve ciganki in sta mu začeli pripovedovati, da je njegova žena težko bolna, onedve pa da poznata tajno sredstvo, ki bi ženo gotovo rešilo sigurne smrti; sredstvo pa stane 50 zlatih mark. Ovčar je dal cigankama 48 mark, ker več ni imel. Čez nekaj dni pa sta se ciganki zopet oglasili pri ovčarju in sta mu hoteli vrniti 48 mark, češ da to ni dovolj za zdravlilo; sedaj se je maščevala nad njim njegova lakomnost, ker jima ni dal vseh 50 mark — sedaj namreč velja zdravlilo 100 krat toliko! In glej — nesrečni praznoverni ovčar je dal ženskama res vse svoje prihranke v znesku 6150 mark! »Čarovnice« so seveda denar pobrale in jadrno izginile. Žena ovčarjeva pa, ki je prišla obiskat svojega moža, je bila popolnoma zdrava — bolna namreč sploh ni bila! Ovčar je šele nekaj dni kasneje vso zadevo prijavil, rekoč, da so mu ciganke »zacuprale« in zato se je kar na slepo pokoril njihovi želji. Za nameček pa sta mu ciganki še zagrozili, da bo umrl nagle smrti, če bo komu kaj pripovedoval o tej čarovniji...

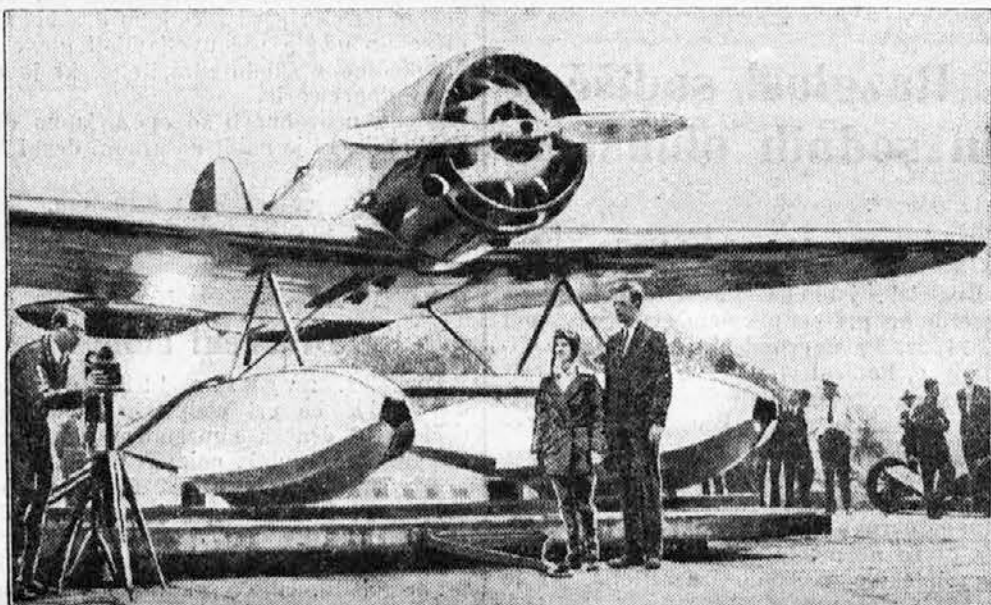
Pregovor pravi: Otroci in noreci nikoli ne zmanjka...

Čuda v Hooliwoodu

V filmskem paradižu v Hollywoodu imajo celo vrsto »čudežev«, o kakršnih se nam navadnim ljudem, ki filme samo gledamo, ne da bi vedeli, kako jih izdelujejo, niti ne sanja. Sem spadajo ogromna skladišča za najrazličnejše dekoracije, skladišča za sobne oprave v vseh mogočih slogih, delavnice za arhitekta, celo poslopje samo za obleke, potem pa velikanske zbirke svetilk, žarometov, fotografskih aparatov, godal, vsakovrstnih avtomobilov in najrazličnejših vozil od najstarejše dobe do današnjih dni. Med vsemi čudeži pa je brez dvoma najbolj zanimiv takozvani »Research«-oddelek.

V tem oddelku ne vidiš drugega kakor ob vseh stenah od vrha do tal same omare in police. V teh omarah imajo shranjen takorekoč ves svet. Če hoče n. pr. krojač za kostime vedeti, kako so oblečena dekleta, ki strežejo bolnikom v Karlovih varih ob zdravilnih studenih, gre v ta oddelek in v par sekundah ima že sliko v svojih rokah. Mizar, ki ima nalog izdelati mizo, kakoršne so v navadi na otoku Korziki, dobi tukaj risbo. Kdor hoče vedeti, kakšna je bila kopalnica, kjer je bil umorjen kruti francoski Jakobinec Marat, dobi sliko v »Research«-oddelku.

Ta oddelek ima po vsem svetu svoje agente, ki mu pošiljajo razne izrezke iz časopisov, vzorce železniških kart, bankovce in kovani denar vseh vrst, narodne noše, razglednice itd. Vse to natanko opišejo in popišejo, potem pa shranijo vse v »Research«-oddelku, da morajo vsak film izdelati zgodovinsko natančno.

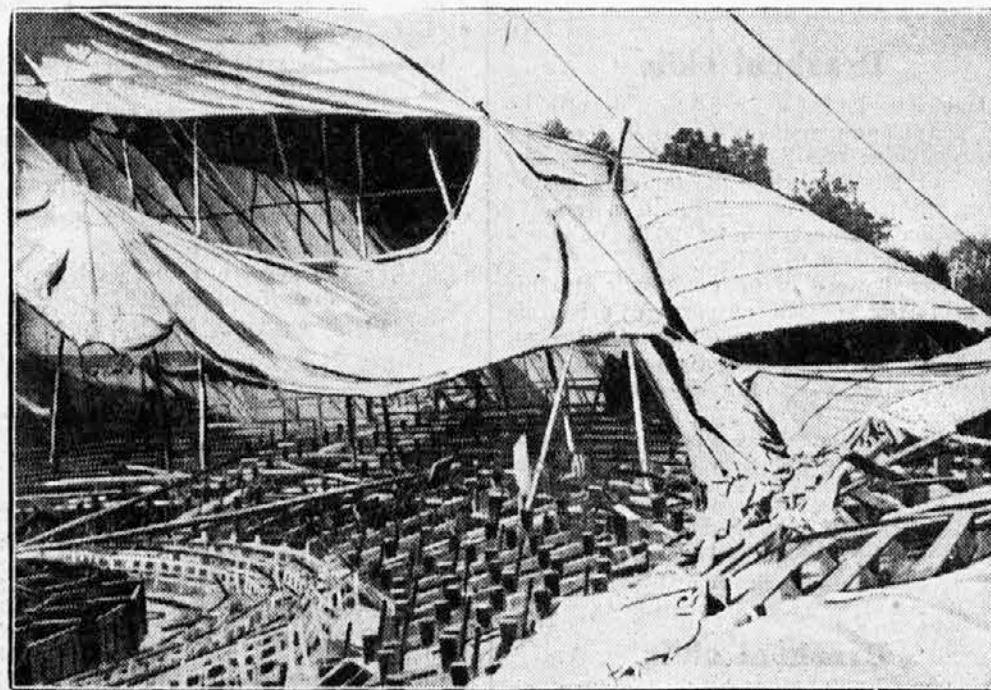
Letalec Lindbergh in njegova žena

Letalec Lindbergh in njegova žena se pripravljata na velik let. Leteti hočeta preko polotoka Aljaške (severo-zapadna Amerika) v Sibirijo, odtam pa na Kitajsko in Japonsko in nazaj v Ameriko.

Orkan je razdejal kolodvor v Plettenbergu na Vestfalskem

V sredo zvečer je divjal na Vestfalskem hud vihar z nevihto. Orkan je napravil silno škodo. Na sliki vidimo razdejanje, ki ga je napravil vihar na kolodvoru v Plettenbergu.

Orkan je podrl cirkus

Na Dunaju je te dni gostoval cirkus Hagenbeck; silen vihar pa je cirkus podrl.

Slikar Burgkmair

V Augsburgu na Bavarskem so te dni priredili razstavo slik nemškega slikarja Burgkmair-a. Ta slikar je živel pred 400 leti. Sliko, ki jo tu prinašamo, je naslikal znameniti slikar Albrecht Dürer.

50 letnica zabavne iznajdbe

Letos slavi svojo 50-letnico prav prijetna iznajdba, brez katere si še danes v mnogih krajih ne morejo misliti prave zabave. To je »konfeti«. Po nazivu te zabave bi človek mislil, da so jo iznašli Italijani, kar pa ni res, temveč je ta zabava francoskega izvora. Prišli so pa na to zabavo v neki francoski tiskarni, kjer so izdelovali koledarje, od katerih trgajo list za listom. Take koledarje pa je bilo treba preluknjati, da so lahko napeljali skozi luknjo vrvice, na katero so potem koledarje obešali. Kedar so pa koledarje luknjali, je ležalo po tleh kar na debelo papirnatih drobcev v vseh mogočih barvah, ker so tiskali koledarje večinoma na barvast papir. Lepega dne pa je neki delavec zagrabil pest teh drobcev ter jih vrgel v bližnjo delavko. Drobci so delavki obviseli v lasih in tako okrašena delavka je delala prav smešen vtis. Ko pa je podjetje priredilo neko veselico, se je prav kmalu razvila živahna bitka s »konfetijem«. Gospodarju je bila ta zabava prav všeč in ko se je on sam udeležil velike plesne zabave v pariški operi, je vzel s seboj tudi precej pisanih papirnatih drobcev in začel med zabavo z njimi obmetavati ženski svet. O tem je naslednjega dne govoril ves Pariz in tako je prišlo v modo obmetavanje s konfetijem.

»Izganjanje hudiča« v Pešti

V Ameriki obstoji poleg neštevilnih drugih verskih sekt tudi sekta »izganjalcev hudičev«. Neki pristaš te sekte, Dezider Roroha, je prišel s svojo ženo nedavno tudi v Budimpešto kot »misijonar« te sekte in je zaprosil za oblastveno dovoljenje, da bi smel tudi v Budimpešti širiti svojo »vero«. Res se mu je posrečilo dobiti na tistem nekaj pristašev, ki so zahtevali od gosposke stavbno dovoljenje za zidavo svoje cerkve, kjer bi lahko opravljali svoje pobožnosti. Oblast pa je njihovo prošnjo odbila. Možakarji so si pa kljub prepovedi zgradili svojo hišo, v pritličju hiše pa so se skrivaj zbirali in opravljali svoje verske obrede. Ko pa jim je na poletje postalo v podzemskih prostorih preveč vroče, so se preselili na dvorišče, toda tam so tako divjali in kričali, da se je vsa okolica pritožila nad njihovim početjem. Policija je uvedla takoj strogo preiskavo, rezultat preiskave pa je bil ta, da so podjetnega ameriškega »izganjalca hudičev« z njegovo ženo vred iz Budimpešte izgnali.